LAUSUNTO

Westergren, Malin

17.11.2021

HE 212/2021
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Helen Oy kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi HE 212/2021 ja toteaa lausunnossaan seuraavaa:

Helen Oy näkee lakimuutoksen erittäin hyvänä. Haluamme kuitenkin nostaa kaksi seikkaa, joita valiokunnassa olisi syytä tarkastella ja mahdollisesti täsmentää.

Muutoksen voimaantulon kiirehtiminen

Esitysteksti: *Lämpöpumpuissa, sähkökattiloissa ja geotermisen lämpölaitoksen kiertovesipumpuissa käytettävän sähkön sähköveroluokan muutos tulisi kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana sen jälkeen, kun tarvittavat EU-hyväksynnät kyseisille verotuille on saatu.*

- Olemme huolissamme muutoksen aikataulusta ja toivomme Suomen valtion käyttävän käytettävissään olevia keinoja muutoksen kiirehtimiseen EU-hyväksynnän osalta sekä tarkistamaan mahdollisuuden ottaa muutos käyttöön etupainoitteisesti jo ennen EU-vahvistusta.
- Muutoksen ja sen voimaantulon nopeuden tärkeyttä korostaa se, että energiahinnat ovat todella korkealla tasolla, ja tällä muutoksella niitä saadaan alennettua vähäpäästöisellä ja kestävällä tavalla vihreän siirtymän periaatteiden mukaisesti. Veromuutoksen oli tarkoitus tulla voimaan jo vuonna 2020 ja nyt on uhkana, että muutos venyy jopa vuoden 2022 alkua pidemmälle. Jokainen päivä tai kuukausi nostaa tarpeettomasti suomalaisten jo valmiiksi korkeita lämmityskustannuksia.
- Onko valtiovarainvaliokunnassa mahdollista tarkistaa, voiko muutosta tehdä etupainotteisesti ennen EU-notifikaation tulosta? Veron alennus tuskin herättää muissa jäsenvaltioissa kritiikkiä. Muutos vain lisää Suomessa sähkönkäyttöä ja tuemme siirtymää puhtaaseen energiantuotantoon. Markkinavaikutukset ovat hyvin lokaaleja.

5f-kohdan toiminnallinen -kokonaisuus

Esitysteksti: *5 f) lämpöpumpulla laitteistoa tai tietyllä alueella toimivaa useiden laitteistojen muodostamaa toiminnallista kokonaisuutta, jossa voidaan ottaa lämpöä talteen ulkopuolisesta lähteestä;*

- Haluisimme vielä valiokuntatyöskentelyssä varmistettavan, että sisältäähän tuo 5f-kohdan toiminnallinen kokonaisuus raakalämmön pumppauksen esimerkiksi merivedestä sekä veden siirron pois lämpöpumpusta?
- Näemme, että tuo 5f-pykälän "toiminnallinen kokonaisuus" kattaisi lämpöpumppulaitokseen toiminnallisesti kuuluvat pumput: 1. raakalämpö (lämmönlähteen pumppaukset), 2. lämpöpumpun kompressori ja muut kytkeytyvät laitteet ja 3. kaukolämpöveden siirtopumppu pois lämpöpumppulaitokselta. Lämpöpumpun toiminnallinen kokonaisuus ei toimi ilman mitään näistä kolmesta pumpusta, joten alemmassa veroluokassa tulisi olla kaikkien näiden kolmen pumpun sähkönkäyttö.
    - Raakalämmön pumppaus on siis ne pumput, joilla siirretään sitä raakalämpöä (esim. lämpö merivedestä) lämpöpumpun höyrystimelle ja lämmönsiirtimelle (tällä ei siis tarkoiteta kaukolämpöveden pumppausta, vaan esim. meriveden pumppausta). Käsittääksemme tuo 5f-pykälän muotoilu kattaa nämä raakalämmön vesipumput, mutta halusimme vielä varmistaa, että

tulkintamme on oikea. Lisäksi pohdimme, että kuuluko lämpöpumppulaitoksella oleva kaukolämpöveden siirtopumppu tähän toiminnalliseen kokonaisuuteen?

- Ymmärrämme hyvin, että lakiesityksessä ei haluta kaikkia kaukolämpöverkon kiertovesipumppuja alempaan veroluokkaan, koska kokonaisuudessaan ne tukevat vain välillisesti polttoon perustumatonta tuotantoa ja osa ei välttämättä ollenkaan. Kaikkia kaukolämpöverkon pumppuja ei tulisi tässä yhteydessä siis sekoittaa teollisten lämpöpumppujen toiminnalliseen kokonaisuuteen.
- Jos asia on valiokunnan mielestä epäselvä lain kirjaimessa, sen voisi täsmentää lisäämällä lakitekstiin näiden kyseessä olevien kiertovesipumppujen määritelmän mukaan määritelmälistaukseen esimerkiksi tällä tavalla:
    - *lämpöpumppulaitoksen lämmön kiertovesipumpulla lämmön tuotantolaitteistossa olevaa kiertovesipumppua, jota käytetään siirtämään lämmönlähteestä lämpöä nesteeseen sitoutuneena lämpöpumpun höyrystimelle joko suoraan tai lämmönsiirtimen kautta; sekä lämpöpumppulaitokselta lähtevä kaukolämpöverkon kiertovesipumppu eli lämpöpumpulta lähtevän nesteen kierrättämiseen tarvittava pumppaus.*

Helen näkee muutoksen erittäin toivottuna

Teolliset lämpöpumput, sähkökattilat ja konesalien hukkalämmöt ovat avainasemassa lämmityksen muuttamisessa hiilineutraaliksi. Niiden veromuutos on yksi keskeisimmistä toimista, joka mahdollistaa Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisen. Ne ovat polttoon perustumattomia energiaratkaisuja, joilla hyödynnetään hukka- ja ympäristölämpöjä. Energiantuotannossa ollaan siirtymässä polttoon perustumattomiin ratkaisuihin, ja lämpöpumput ovat tässä muutoksessa avainasemassa. Veromuutos on tärkeä signaali kaikille energiayhtiöille ja energiaintensiivisille teollisuusyrityksille siitä, että alan kannattaa tehdä polttoon perustumattomia energiaratkaisuja ja kannustaa kaikki toimijoita ympäri Suomen lisäämään investointeja, työtä ja toimeentuloa koko Suomeen.

Maiju Westergren, johtaja, Vastuullisuus ja yhteiskuntasuhteet, Helen Oy